

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2013

1

Redakcja
Jacek Gudowski
Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca
Robert Bełczącki, Mateusz Grochowski
Olga Maria Piaskowska, Maciej Plaskacz
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn
Magdalena Wróbel, Stanisław J. Zabłocki

Fotografia
Michał Gmitruk
obróbka graficzna Jacek Gudowski

przy udziale

LexisNexis Polska Sp. z o.o.

Ochota Office Park 1, Al. Jerozolimskie 181, 02-222 Warszawa,
tel. 22 572 95 00, faks 22 572 95 68

Infolinia: 22 572 99 99

www.LexisNexis.pl; e-mail: biuro@LexisNexis.pl

Księgarnia Internetowa dostępna ze strony www.LexisNexis.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 12 lipca 2012 r., VIII Ca 207/12, zagadnienia prawnego:

„Czy osoby uprawnione do lokalu socjalnego, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) są zobowiązane do opłacania odszkodowania w wysokości określonej w art. 18 ust. 2, czy w art. 18 ust. 3 tej ustawy, w okresie od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia się wyroku eksmisyjnego?”
podjął uchwałę:

Osoby uprawnione do lokalu socjalnego, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), w okresie od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia się wyroku eksmisyjnego opłacają odszkodowanie według zasad określonych w art. 18 ust. 1 i 2 przytoczonej ustawy.

(uchwała z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 72/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 21 maja 2012 r., II Cz 1457/11, zagadnienia prawnego:

„Czy ważna jest umowa darowizny nieruchomości zawartej pomiędzy powiatem, a gminą bez indywidualnej zgody rady powiatu wyrażonej w trybie art. 13 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) na dokonanie tej czynności?”

podjął uchwałę:

Do umowy darowizny nieruchomości stanowiącej własność powiatu, zawartej bez wymaganej do jej ważności zgody rady powiatu (art. 13 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.), ma zastosowanie art. 103 k.c.

(uchwała z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 76/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 5 września 2012 r., IX Gz 244/12, zagadnienia prawnego:

„1. Czy okoliczność, że osoba powołana do pełnienia funkcji syndyka masy upadłości w okresie wskazanym w przepisie art. 25 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm.), w dacie powołania nie miała licencji, skutkuje uznaniem, że w sytuacji upływu terminu określonego w tym przepisie i nieuzyskania licencji, osoba taka utraciła legitymację do dalszego pełnienia funkcji syndyka i nie może jej sprawować do czasu zakończenia postępowania upadłościowego w sprawie, a przepis art. 2 ust. 2 ustawy z 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o licencji syndyka (Dz.U. Nr 239, poz. 1590) nie ma zastosowania do takich osób?”

2. Czy syndyk, który został powołany do pełnienia funkcji w okresie wskazanym w przepisie art. 25 ustawy o licencji syndyka, niemający nadal licencji syndyka po upływie tego terminu, mimo nieodwołania go

przez sąd upadłościowy z powierzonej mu funkcji ma prawo dalszego sprawowania zarządu masą upadłości i czy – w przypadku pozytywnej odpowiedzi – w ramach tego zarządu mieści się uprawnienie do występowania w imieniu i na rzecz masy upadłości w postępowaniach sądowych i administracyjnych?”

podjął uchwałę:

Osoba powołana do wykonywania funkcji syndyka na podstawie art. 25 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm.), która nie uzyskała licencji syndyka do dnia 25 października 2010 r., nie traciła z tego powodu uprawnień do dalszego wykonywania funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym, w którym powierzono jej wykonywanie czynności. Sprawowanie przez taką osobę funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym obejmowało także uprawnienie do występowania w imieniu masy upadłości w postępowaniu sądowym.

(uchwała z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZP 80/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2012 r., V Cz 385/12, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawach o wpis prawa użytkowania wieczystego gruntu wraz z prawem własności zabudowań posadowionych na tym gruncie pobierana jest jedna opłata stała (art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, j.t. Dz.U. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.), czy też należy pobrać opłatę od żądania wpisu każdego z tych praw oddzielnie (art. 42 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)?”

podjął uchwałę:

Od wniosku o wpis w księdze wieczystej prawa użytkowania wieczystego gruntu i prawa własności posadowionych na nim budynków pobiera się opłatę stałą określoną w art. 42 ust. 1

ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) od wniosku o wpis każdego z tych praw.

(uchwała z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZP 81/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 30 maja 2012 r., I ACa 182/12, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku, gdy wyodrębniony lokal stanowi przedmiot współwłasności kilku osób każdemu ze współwłaścicieli lokalu przysługuje odrębny samodzielny udział we współwłasności nieruchomości wspólnej, czy też udział w nieruchomości wspólnej związany z własnością danego lokalu przysługuje wszystkim współwłaścicielom łącznie?”
podjął uchwałę:

Prawo głosu wynikające z udziału w nieruchomości wspólnej związanego z odrębną własnością lokalu przysługuje niepodzielnie współwłaścicielom tego lokalu.

(uchwała z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZP 82/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 21 września 2012 r., I ACz 1396/12, zagadnienia prawnego:

„Czy wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na rzecz której wspólnik tej spółki wytoczył powództwo, o którym mowa w art. 295 k.s.h. czyni wydanie wyroku niedopuszczalnym, a tym samym uzasadnia umorzenie postępowania?”
podjął uchwałę:

Wykreślenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z Krajowego Rejestru Sądowego po wytoczeniu przez wspólnika na jej

rzecz powództwa na podstawie art. 295 k.s.h. nie uzasadnia umorzenia postępowania z powodu niedopuszczalności wydania wyroku.

(uchwała z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZP 83/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2012 r., V ACa 353/12, zagadnienia prawnego:

„Czy naruszenie zasad współzycia społecznego uchwałą zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być wzięte pod uwagę tylko w ramach szczególnej klauzuli generalnej »dobrych obyczajów« i w związku z tym może stanowić podstawę uchylecia takiej uchwały jeżeli jednocześnie godzi ona w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie jej wspólnika w przypadku wytoczenia powództwa o jej uchylenie przeciwko spółce (art. 249 § 1 k.s.h.), czy też jest uchwałą bezwzględnie nieważną (art. 58 § 2 k.c.), a przeciwko spółce można wytoczyć powództwo o stwierdzenie jej nieważności (art. 252 § 1 k.s.h.)?”

podjął uchwałę:

Uchwała zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością sprzeczna z zasadami współzycia społecznego narusza dobre obyczaje w rozumieniu art. 249 § 1 k.s.h.

(uchwała z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 84/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 19 września 2012 r., I ACa 249/12, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed 11 lutego 2012 r., zakład ubezpieczeń ponosi wobec najbliższych członków rodziny zmarłego odpowiedzialność gwarancyjną za doznaną krzywdę, na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.?”

podjął uchwałę:

Artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) – w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

(uchwała z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 21 września 2012 r., I ACa 760/12, zagadnienia prawnego:

„1. Czy art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz.U. Nr 97, poz. 1051 z późn. zm.) stanowi źródło prawa podmiotowego przyznanego osobom fizycznym, o których mowa w tym przepisie?

2. w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie zawarte w punkcie 1 to: czy w sytuacji przyznania zaspokojenia, w formie wypłaty rekompensat, roszczeń określonych osób fizycznych z tytułu wskazanego w art. 7 powołanej wyżej ustawy, przy jednoczesnym pozostawieniu

trybu wypłaty rekompensat i określenia ich wysokości do uregulowania w odrębnych przepisach, powstaje obowiązek ustawodawcy wydania odrębnych przepisów, a w konsekwencji – niewydanie odrębnych przepisów tworzy stan zaniechania legislacyjnego?”

podjął uchwałę:

Artykuł 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz.U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.) nie stanowi źródła prawa podmiotowego dla osób fizycznych w nim wymienionych ani obowiązku wydania odrębnych przepisów, o których mowa w tym artykule.

(uchwała z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 94/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 26 czerwca 2012 r., I ACa 577/12, zagadnienia prawnego:

„Czy wierzytelność nabyta w drodze przelewu przez dłużnika upadłego, wobec którego ogłoszono upadłość obejmującą likwidację jego majątku, w terminie i przy spełnieniu warunku, o jakim mowa w art. 94 ust. 1 *in fine* ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 roku (jedn. tekst Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1361 z późn. zm.), jest taką, którą dłużnik ten może skutecznie potrącić z wierzytelnością przysługującą wzajemnie upadłemu, a jeśli tak, to czy jego oświadczenie złożone przed ogłoszeniem upadłości wywoła skutek o jakim mowa w § 2 art. 498 k.c.?”

przekazał zagadnienie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego.

(postanowienie z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 78/12, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 9 lipca 2012 r., II Cz 865/12, zagadnienia prawnego:

„Czy wierzyciel, który uzyskał ochronę w trybie art. 532 k.c. uczestniczy w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości przed wszystkimi wierzycielami osoby trzeciej i czy w takim przypadku konieczne jest zachowanie przez niego terminu wynikającego z art. 1036 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 lutego 2011 r.)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 12 grudnia 2012 r., III CZP 79/12, K. Tyczka-Rote, I. Koper, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 21 września 2012 r., VIII Ca 517/12, zagadnienia prawnego:

„Czy oświadczenie darczyńcy o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia woli o przeniesieniu własności nieruchomości zawartego w umowie darowizny (art. 88 k.c.) stanowi podstawę do ujawnienia go jako właściciela w księdze wieczystej?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 87/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 20 czerwca 2012 r., II Ca 598/12, zagadnienia prawnego:

„1. Czy złożenie przez spadkobiercę ustawowego – w toku postępowania o zmianę stwierdzenia nabycia spadku – w terminie otwar-

tym dla tego spadkobiercy oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza wywołuje skutki, o których mowa w art. 1016 k.c. w stosunku do tych spadkobierców ustawowych, którzy w otwartym dla siebie terminie nie tylko nie złożyli żadnego oświadczenia w przedmiocie nabycia spadku, ale dodatkowo w pierwszym postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku traktowani byli jako osoby przyjmujące spadek wprost na podstawie art. 1015 § 2 k.c.,

a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na to pytanie,

2. czy podstawą powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. spadkobiercy dłużnika przeciwko któremu wydany został tytuł egzekucyjny zasądający od niego na rzecz wierzyciela dłużnika określoną kwotę bez zastrzeżenia o prawie powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie odpowiedzialności (art. 319 k.p.c.) może być zdarzenie polegające na tym, że po wydaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności (tytułu wykonawczego) ujawnił się spadkobierca dłużnika, który złożył oświadczenie o przyjęciu spadku po nim z dobrodziejstwem inwentarza – w terminie określonym w art. 1015 k.c., następnie doszło do zmiany dotychczasowego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, w wyniku którego do dziedziczenia doszedł nieujawniony w poprzednim postępowaniu wyżej wymieniony spadkobierca?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 89/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2012 r., I ACa 446/12, zagadnienia prawnego:

„Czy na skutek zlecenia realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej na podstawie art. 12a ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.), pomiędzy powia-

tem a podmiotem wskazanym w tym przepisie, powstawał stosunek zlecenia w rozumieniu art. 734 i nast. k.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 90/12, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 101/12

„Czy roszczenie z art. 305² k.c. o ustanowienie służebności przesyłu ulega przedawnieniu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 października 2012 r., IX Ca 503/12, R. Bandosz, D. Ciejek, J. Strumiłło)

Sąd Okręgowy, powołując się na art. 117 k.c., przypomniał, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, co wynika z przekonania, iż wierzyciel nie może być w nieskończoność uprawniony do dochodzenia roszczenia. Co do zasady przedawnieniu ulegają wszystkie roszczenia majątkowe, przy czym nie ulegają przedawnieniu prawa, w tym prawo własności, a w efekcie także inne prawa rzeczowe. Sąd drugiej instancji zauważył też, że istnieją roszczenia związane z określoną sytuacją podmiotu wobec rzeczy, które nie ulegają przedawnieniu, pomimo braku przepisów ustawowych. W tym zakresie Sąd Okręgowy wskazał roszczenie posiadacza o wykup działki i roszczenie właściciela o ustanowienie drogi koniecznej.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, podobna sytuacja zachodzi w przypadku uprawnienia przedsiębiorcy przesyłowego opartego na art. 305² § 1 k.c., co wynika z istnienia pewnego stanu trwałego, który ciągle „odżywa” i tym samym stale istnieje. W odniesieniu do urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości uprawnienie to jest

związane z istnieniem określonego stanu faktycznego. Wobec tego, że – zgodnie z art. 352 § 2 k.c. – do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy, wydaje się, iż uprawnienie do domagania się ustanowienia służebności ma szczególny charakter i nie ulega przedawnieniu, zwłaszcza że do czasu dodania do kodeksu cywilnego art. 305¹ praktyka dopuszczała stosowanie w drodze analogii instytucji służebności drogi koniecznej w celu uregulowania zasad korzystania z nieruchomości przez przedsiębiorców przesyłowych.

Jak podniósł Sąd Okręgowy, w doktrynie pojawiają się jednak wątpliwości co do kwalifikacji uprawnienia przedsiębiorcy przesyłowego do żądania ustanowienia służebności przesyłu oraz ewentualnego określenia zasad jego przedawnienia. Uprawnienie to jest roszczeniem, gdyż jest podmiotowo i przedmiotowo skonkretyzowane i ma charakter majątkowy ze względu na istnienie interesu majątkowego po stronie przedsiębiorcy. Istotne rozbieżności dotyczą określenia zasad przedawnienia roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu. Choć przeważa pogląd, że roszczenie z art. 305² § 1 k.c. ulega przedawnieniu, to pojawia się również pogląd odmienny. W ocenie Sądu Okręgowego, również projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, datowany na dzień 14 maja 2009 r., przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego, nie wyjaśnia wątpliwości co do przedawnienia roszczenia opartego na art. 305² § 1 k.c.

A.T.

*

III CZP 103/12

„Czy stronie przysługuje zażalenie na orzeczenie w przedmiocie częściowego umorzenia postępowania zawarte w wyroku w przypadku zaskarżenia przez tę stronę wyroku apelacją w części rozstrzygającej sprawę merytorycznie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 października 2012 r., IV Cz 644/12, M. Staszaków-Greiner, T. Opitek, J. Kozioł)

Sąd drugiej instancji wskazał, że za dominujący w orzecznictwie należy uznać pogląd, zgodnie z którym o rodzaju i dopuszczalności

środka odwoławczego decyduje przedmiot rozstrzygnięcia, a nie forma orzeczenia, a środkiem odwoławczym od postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania zawartego w wyroku jest zażalenie, wnoszone z zachowaniem reguł procesowych, które wiążą się z tym środkiem. Jednakże ani orzecznictwo, ani doktryna nie są jednolite co do tego, czy obowiązuje reguła w przedmiocie zachowania terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c., gdy strona składa jeden środek zaskarżenia co do istoty sporu.

Według jednego stanowiska, następuje odrzucenie środka odwoławczego w części dotyczącej zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania, gdy strona nie zachowała terminu określonego w art. 394 § 2 k.p.c. (np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1968 r., III PZP 44/67, zasada prawna, OSNC 1968, nr 8–9, poz. 130 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1970 r., III PZP 9/70, OSNC 1970, nr 10, poz. 184). Zgodnie z innym stanowiskiem, środkiem odwoławczym od postanowienia o umorzeniu postępowania zawartego w wyroku jest zażalenie – również w przypadku, gdy skarżący nazywa ten środek apelacją – ale środek ten nie może być odrzucony z powodu niezachowania terminu uregulowanego w art. 394 § 2 k.p.c. (np. uchwała połączonych Izb: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1972 r., III CZP 27/71, OSNC 1973, nr 1, poz. 1, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1995 r., III CZP 138/95, OSNC 1996, nr 2, poz. 20, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2002 r., II CKN 1090/00, OSNC 2003, nr 12, poz. 166 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1976 r., II CZ 23/76, OSNC 1977, nr 3, poz. 51, z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CZ 151/03, nie publ. oraz z dnia 25 listopada 2010 r., II PZ 37/10, nie publ.).

Sąd Okręgowy opowiedział się za przyjęciem pierwszego poglądu, ponieważ skoro termin do wniesienia środka zaskarżenia jest terminem ustawowym, to nie może być wydłużany ani skracany przez czynność strony lub w drodze decyzji organu procesowego. Z kolei konsekwencją przyjęcia drugiego poglądu powinno być stwierdzenie, że to nie termin do wniesienia środka odwoławczego ulega przedłużeniu (ewentualnie nie jest brany pod uwagę upływ terminu siedmiodniowego), ale sam środek zaskarżenia przysługujący stronie od orzeczenia o umorzeniu

postępowania przybiera postać apelacji, co w ocenie Sądu drugiej instancji mogłoby znaleźć uzasadnienie w art. 367 § 1 k.p.c. W takiej sytuacji konieczne byłoby założenie, że rodzaj środka zaskarżenia przysługującego stronie jest pochodną formy rozstrzygnięcia, a nie jego przedmiotu.

A.T.

*

III CZP 104/12

„Czy dopuszczalne jest założenie księgi wieczystej w celu ujawnienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu znajdującego się w budynku posadowionym na nieruchomości gruntowej, do której spółdzielni nie przysługuje własność ani użytkowanie wieczyste?”

(wniosek Prokuratora Generalnego z dnia 7 listopada 2012 r., PG IV CP 38/12)

W uzasadnieniu wniosku wskazano na rozbieżność poglądów w judykaturze Sądu Najwyższego co do skuteczności ustanowienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu znajdującego się w budynku na nieruchomości, która nie stanowi własności spółdzielni, gdy chodzi o zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego, dokonującego oceny materialnoprawnej skuteczności czynności prawnej mającej być podstawą wpisu w księdze wieczystej. Według stanowiska uznającego możliwość ustanowienia takiego prawa w takiej sytuacji, zamiarem ustawodawcy było uniezależnienie sytuacji członka spółdzielni od aktywności spółdzielni w porządkowaniu stanu prawnego nieruchomości będących w jej posiadaniu. Przemawia za tym treść obowiązującego art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1779), który w takich warunkach nakazuje spółdzielni zawarcie umowy o przekształcenie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.

Według poglądu przeciwnego, brak po stronie spółdzielni prawa własności nieruchomości uniemożliwia ustanowienie takiego prawa w budynku znajdującym się na tej nieruchomości, a przepis art. 6 ust. 1

wspomnianej ustawy nie może prowadzić do skutecznego powstania takiego prawa, narusza zasady przyzwoitej legislacji i jako przepis o charakterze tymczasowym nie może stanowić wyjątku od zasady *superficies solo cedit*.

R.B.

*

III CZP 105/12

„Czy dopuszczalne jest zażalenie na postanowienie uchylające postanowienie sądu w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 października 2012 r., XXIII Gz 801/12, B. Litwiniec, J. Stępień-Kordiał, E. Hniedziewicz)

Sąd Okręgowy wskazał, że chociaż postanowienie o uchyleniu klauzuli wykonalności nie zostało wymienione w art. 394 § 1 k.p.c., to jednak postanowienie takie można zakwalifikować jako postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności, o którym mowa w art. 795 § 1 k.p.c. i na które – zgodnie tym przepisem – zażalenie przysługuje. Za takim wynikiem wykładni przemawiają takie same racje, jak za przyjęciem, że zażalenie przysługuje na postanowienie wstrzymujące albo odmawiające wstrzymania wykonania nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym jako na postanowienie w przedmiocie rygoru natychmiastowej wykonalności, wspomnianym w art. 394 § 1 pkt 4 k.p.c.

R.B.

*

III CZP 106/12

„Czy w przypadku, gdy jedna ze stron składa drugiej stronie oświadczenie o potrąceniu szeregu swoich, oznaczonych wierzytelności z szeregiem oznaczonych wierzytelności, które ma wobec niej kontrahent, bez wskazania, w jaki sposób powinny one być ze

sobą potrącone, należy stosować wówczas przepis art. 503 k.c., czy też uznać, że takie oświadczenie jest bezskuteczne?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 lipca 2012 r., VI ACa 265/12, E. Zalewska, K. Tucharz, B. Waś)

Sąd Apelacyjny wskazał, że art. 503 k.c. nakazuje stosować do potrąceń odpowiednio przepisy o zaliczeniu zapłaty. Nie ma żadnych wątpliwości, że reguły określone w art. 451 k.c. mają zastosowanie wtedy, gdy potrącający zgłasza do potrącenia swoją wierzytelność nie wskazując, którą z kilku wierzytelności, jakie ma wobec niego druga strona chce w ten sposób umorzyć. Sąd Apelacyjny zwrócił jednak uwagę, że w literaturze wyrażane są rozbieżne poglądy odnośnie do możliwości zastosowania reguły z art. 503 k.c. wtedy, gdy wierzyciel – posiadający względem kontrahenta kilka własnych wierzytelności oraz jeden dług – chce umorzyć dług, w wyniku potrącenia, bez wskazania wierzytelności, której to potrącenie ma dotyczyć.

Sąd Apelacyjny wskazał przy tym, że jeszcze inna sytuacja zachodzi, gdy strona przedstawia do potrącenia szereg oznaczonych wierzytelności z szeregiem oznaczonych wierzytelności drugiej strony bez wskazania, w jaki sposób powinny one zostać ze sobą potrącone. W ocenie Sądu Apelacyjnego, powstaje pytanie, czy adresat oświadczenia o potrąceniu może wówczas sam dokonać wyboru pewnych wierzytelności, które zgłasza druga strona i „dostosować” je do poszczególnych wierzytelności w celu doprowadzenia do ich wzajemnego umorzenia, korzystając odpowiednio z uprawnienia przewidzianego w art. 451 § 2 k.c., zważywszy na fakt, że oświadczenie, o którym mowa w art. 498 § 1 k.c. ma charakter jednostronny. Wątpliwości budzi również, czy dopuszczalne byłoby stosowanie odpowiednio art. 451 § 3 k.c. w taki sposób, żeby potrącenie to następowało według zasady – najwcześniej wymagalna wierzytelność potrącającego w stosunku do jego najdawniejszego długu u kontrahenta. Sąd Apelacyjny zaznaczył przy tym, że nie musi być to najkorzystniejsze rozwiązanie z punktu widzenia interesów osoby dokonującej potrącenia.

S.J.Z.

III CZP 107/12

„1. Czy w sytuacji, gdy wykonawca uczestniczący w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego poweźmie wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę wniesienia odwołania przed przestaniem przez zamawiającego informacji o kwestionowanej czynności, bieg terminu do wniesienia odwołania liczy się według zasad określonych w art. 182 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177)?

2. Czy w sytuacji odrzucenia przez Krajową Izbę Odwoławczą spóźnionego odwołania rozstrzygnięcie w przedmiocie oddalenia skargi zapada w formie postanowienia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 6 grudnia 2012 r., X Ga 372/12, E. Gonczarek, A. Górna, K. Zawisłak)

Przyczyną wątpliwości Sądu Okręgowego wyrażonych w pierwszym pytaniu stały się rozbieżności występujące w literaturze oraz orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej, odnoszące się do problemu zbiegu terminów do wniesienia odwołania od czynności zamawiającego wynikających z różnych zdarzeń wskazanych w art. 182 Prawa zamówień publicznych. Chodzi zwłaszcza o możliwość zastosowania art. 182 ust. 3 Pr.z.p. w sytuacji, w której nie rozpoczął biegu termin wynikający z poprzedzających go ustępów. Sąd Okręgowy opowiedział się za przyjęciem takiej wykładni omawianego przepisu, która dopuszcza możliwość liczenia terminu do wniesienia odwołania od momentu zapoznania się przez wykonawcę z kwestionowaną decyzją zamawiającego, jeżeli okoliczność ta miała miejsce przed przestaniem przez zamawiającego informacji o kwestionowanej czynności. W ocenie Sądu Okręgowego, takie rozwiązanie spełnia postulat zapewnienia skutecznego, a w szczególności możliwie szybkiego odwołania od decyzji podjętych przez instytucje zamawiające, zawarty w dyrektywie Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane.

Wątpliwości Sądu Okręgowego wyrażone w drugim pytaniu dotyczą prawidłowej wykładni art. 198f ust. 2 i 3 Pr.z.p., a ich źródłem jest rozbieżne orzecznictwo sądów powszechnych.

S.J.Z.

*

III CZP 108/12

„Czy wspólnik spółki jawnej odpowiadający z mocy art. 22 § 2 k.s.h. w związku z art. 31 k.s.h. majątkiem osobistym za długi spółki, który spełnił świadczenie na rzecz wierzyciela spółki, może w oparciu o art. 376 k.c. żądać od pozostałych wspólników zwrotu w częściach równych nie tylko tego świadczenia, ale także zwrotu kosztów procesu wytoczonego przeciwko niemu przez wierzyciela spółki, jak również kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku wierzyciela spółki przeciwko niemu jako wspólnikowi, czy też koszty te stanowią jego dług osobisty?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 listopada 2012 r., III Ca 641/12, E. Gawryszczak, I. Wawrzyńkiewicz, J. Kępa)

W zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Okręgowy wyróżnił stanowisko wyłączające możliwość żądania przez wspólnika zwrotu kosztów procesu i postępowania egzekucyjnego w drodze roszczeń regresowych skierowanych przeciwko pozostałym wspólnikom, od postawy pozwanego wspólnika bowiem zależy, czy koszty te powstaną i w jakim rozmiarze, a więc czy są to wyłącznie koszty obciążające wspólnika, które stanowią jego dług osobisty. Powstanie tych kosztów wynika ze sposobu prowadzenia postępowania oraz braku dobrowolnego spełnienia świadczenia prowadzącego do jego przymusowej egzekucji. Wspólnik pozwany przez wierzyciela spółki może skorzystać z instytucji przypozwania i zawiadomić pozostałych wspólników o toczącym się procesie, a także wezwać ich do udziału w sprawie. Wtedy przypozwany, jako interwenient uboczny, nie będzie mógł podnieść w stosunku do wspólnika zarzutu błędnego lub wadliwego prowadzenia postępowania sądowego, co może mieć znaczenie w przypadku rozliczeń regresowych. Przeciwno tej koncepcji przemawia jednak ak-

cesoryjny charakter odpowiedzialności współników za zobowiązania spółki jawnej.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z wypowiedzi doktryny można wyprowadzić przeciwne stanowisko, opierające się na koncepcji tzw. regresu *sensu largo*, ujmującego wszystkie roszczenia zwrotne jako mające podobny cel gospodarczy, polegający na uzyskaniu zwrotu świadczenia spełnionego przez inną osobę. Można także potraktować koszty procesu i egzekucji jako elementy zwiększające zakres regresu, podobnie jak odsetki, kary umowne, czy odszkodowanie z tytułu niewykonania zobowiązania, gdzie wysokość należnego roszczenia powiększa się o koszty związane ze spełnieniem świadczenia. Przeciwno temu zapatrywaniu przemawia jednak inny aspekt zasady akcesoryjności, tj. ochrona dłużnika ubocznego, który powinien odpowiadać tylko w takim zakresie, w jakim niezbędne jest zabezpieczenie prawa głównego.

E.S.S.

*

III CZP 109/12

„1. Czy art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 z późn. zm.) znajduje zastosowanie w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela, w sytuacji gdy będący podstawą egzekucji nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym utracił moc po wszczęciu egzekucji a przed złożeniem przez wierzyciela wniosku o umorzenie postępowania?

2. w razie odpowiedzi pozytywnej, czy w sytuacji opisanej w punkcie 1 zachodzi podstawa do obciążenia wierzyciela opłatą stosunkową wskutek niecelowego w rozumieniu art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 z późn. zm.) wszczęcia postępowania egzekucyjnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 23 listopada 2012 r., VIII Cz 519/12, K. Borowy, H. Matuszewska, R. Krawczyk)

Sąd Okręgowy wskazał, że wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania, ale był on konsekwencją utraty mocy nakazu zapłaty na skutek wniesionego przez dłużnika sprzeciwu. W tej sytuacji konieczne jest rozważenie, czy postępowanie egzekucyjne powinno być umorzone z urzędu (wtedy komornik nie mógłby pobrać opłaty od tej części roszczenia, która nie została wyegzekwowana), czy też konieczne jest złożenie wniosku w tym przedmiocie przez wierzyciela (art. 825 pkt 1 k.p.c.). Umorzenie postępowania na wniosek dłużnika nie uprawniałoby komornika do pobrania opłaty wtedy, gdy nie została wyegzekwowana żadna kwota.

Gdyby natomiast do umorzenia postępowania konieczny był wniosek wierzyciela podstawą ustalenia opłaty byłby art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W takiej sytuacji rozważeniu podlega kwestia, czy wobec następczej utraty mocy przez nakaz zapłaty stanowiący podstawę egzekucji można mówić o niecelowym wszczęciu przez wierzyciela postępowania egzekucyjnego, a więc, czy przy założeniu zastosowania w sprawie art. 49 ust. 2 zachodzi podstawa do obciążania wierzyciela opłatą stosunkową. Przepis ten nie definiuje pojęcia „niecelowe wszczęcie postępowania egzekucyjnego”, pozostawiając w tym zakresie komornikowi swobodę interpretacyjną.

Sąd Okręgowy zauważył, że z art. 49 w związku z art. 43 ustawy wynika, iż przepis ten stanowi wyjątek i jako taki powinien być interpretowany w sposób ścisły. Poza tym w literaturze zwraca się uwagę, że art. 49 ust. 4 nawiązuje do art. 770 k.p.c., mówiącego o kosztach niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji. Niecelowość egzekucji, w rozumieniu tego przepisu, występuje wtedy, gdy dłużnik nie dał powodu do wszczęcia przeciwko niemu egzekucji ze względu na dobrowolną realizację obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym, a także gdy wystąpi brak podstaw do złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji z uwagi na to, że wierzyciel wykorzystał tytuł wykonawczy już wcześniej zrealizowany, tytuł pozbawiony został wykonalności, albo jeżeli wszczął egzekucję z majątku dłużnika, chociaż posiadał zastaw zabezpieczający pełne zaspokojenie roszczenia, chyba że egzekucja skierowana była do przedmiotu zastawu. O celowym wszczęciu egzekucji co do zasady decydują więc okoliczności istniejące w chwili wpływu wniosku egzekucyjnego.

W chwili złożenia wniosku egzekucyjnego komornik dysponował tytułem wykonawczym stanowiącym podstawę egzekucji, a utrata mocy nakazu zapłaty w trakcie postępowania egzekucyjnego skutkowałą niedopuszczalnością prowadzenia jej. W tej sytuacji Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy postępowanie w sprawie zostało wszczęte w sposób celowy w rozumieniu art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

E.S.S.

*

III CZP 110/12

„Czy w przypadku, gdy zaktualizowana wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego przewyższa dwukrotność wysokości dotychczasowej opłaty rocznej, zdanie drugie i trzecie art. 77 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. Nr 115, poz. 741 z późn. zm.) należy rozumieć w ten sposób, że:

– w drugim roku od aktualizacji użytkownik wieczysty wnosi opłatę stanowiącą sumę dwukrotności opłaty rocznej i połowy nadwyżki ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty, zaś w trzecim roku od aktualizacji opłatę stanowiącą sumę opłaty ustalonej w drugim roku (tj. dwukrotności opłaty rocznej dotychczasowej powiększonej o połowę nadwyżki) i drugiej połowy nadwyżki, ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty,

czy też, że

– w następnych dwóch latach od aktualizacji użytkownik wieczysty wnosi opłatę stanowiącą sumę dwukrotności dotychczasowej opłaty i połowy nadwyżki ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty,

czy też, że

– w następnych dwóch latach od aktualizacji użytkownik wieczysty wnosi opłatę stanowiącą sumę pełnej wysokości zaktualizowanej opłaty rocznej i połowy nadwyżki ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 21 listopada 2012 r., VIII Ca 467/12, J. Siedlaczek, H. Matuszewska, R. Krawczyk)

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wyrażone jako opinia wobec pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych art. 77 ust. 2a u.g.n. w formie komunikatu nr 2 (300) z dnia 6 grudnia 2011 r., że w pierwszym roku od aktualizacji, tj. roku, w którym zaczęła obowiązywać zaktualizowana wysokość opłaty rocznej, użytkownik wieczysty zobowiązany jest wpłacić kwotę odpowiadającą dwukrotności dotychczasowej opłaty rocznej, czyli opłaty rocznej wnoszonej przed aktualizacją. Nadwyżka jest natomiast rozkładana na dwie równe części, które powiększą w dwóch kolejnych latach kwotę opłaty wniesionej w roku poprzednim.

Zauważył, że w doktrynie dominuje jednak inne stanowisko, tj. że w pierwszym roku obowiązywania opłaty rocznej w nowej wysokości (roku aktualizacji) użytkownik wieczysty uiszcza opłatę w kwocie nie wyższej niż dwukrotność opłaty w wysokości sprzed aktualizacji. W dwóch następnych latach użytkownik wieczysty uiszcza natomiast opłatę w wysokości dwukrotności opłaty sprzed aktualizacji powiększonej o połowę nadwyżki ponad dwukrotność. W kolejnym roku użytkownik wieczysty uiszcza opłatę roczną w pełnej wysokości wynikającej z aktualizacji.

Sąd Okręgowy wskazał, że przy założeniu, iż ustawodawca nie zwolnił użytkowników z uiszczania opłaty rocznej w pełnej wysokości w pierwszych trzech latach jej obowiązywania po zaktualizowaniu, lecz odroczył obowiązek jej uiszczenia w pełnej wysokości, można zająć jeszcze inne stanowisko, że w dwóch następnych latach od aktualizacji użytkownik wieczysty wnosi opłatę stanowiącą sumę pełnej wysokości zaktualizowanej opłaty rocznej i połowy nadwyżki ponad dwukrotność dotychczasowej opłaty, a po tych dwóch latach uiszczana jest opłata wynikająca z aktualizacji.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Obowiązki polegające na badaniu wiarygodności finansowej i prawnej kontrahentów wchodzą w zakres ustawowych obowiązków agenta, bowiem zgodnie z art. 760¹ § 1 *in fine* k.c. do obowiązków agenta należy dokonywanie czynności potrzebnych do ochrony praw dającego zlecenie.

(wyrok z dnia 11 grudnia 2007 r., II CSK 370/07, H. Ciepła, G. Misiurek, D. Zawistowski, nie publ.)

Glosa

Krzysztofa Topolewskiego, Przegląd Sądowy 2012, nr 11–12, s. 181

Autor wskazał na występujące w komentowanym wyroku trzy istotne zagadnienia z zakresu stosowania przepisów tytułu XXIII księgi III kodeksu cywilnego, regulujących umowę agencyjną.

Pierwszy problem dotyczył identyfikacji typowej umowy agencyjnej oraz stosowania reżimu prawnego tej umowy do zawierających jej elementy umów mieszanych. Glosator stwierdził, że dokonana przez Sąd Najwyższy kwalifikacja umowy mieści się w granicach akceptowalnej teoretycznie prawnej oceny stanu faktycznego.

Druga kwestia sprowadzała się do pytania o istnienie i ewentualnie podstawę obowiązku agenta badania wiarygodności finansowej i praw-

nej klientów dającego zlecenie. W tle tego pytania autor wskazał na problem interpretacji art. 760¹ § 1 k.c. w części poświęconej obowiązkowi podejmowania przez agenta czynności potrzebnych do ochrony praw dającego zlecenie. W ocenie glosatora, badanie wiarygodności finansowej kontrahentów wydaje się wykraczać poza obszar obowiązku z art. 760¹ § 1 k.c., gdyż jego granice należy funkcjonalnie połączyć z głównym świadczeniem agenta polegającym na zastępstwie w procesie kontraktowania. Autor zauważył, że odpowiedzialność za brak badania i nieprawidłowe badanie wiarygodności może być odpowiedzialnością, której dotyczy klauzula *del credere*.

Trzecie zagadnienie odnosiło się do skutków wypowiedzenia umowy agencyjnej bez zachowania terminów wypowiedzenia z naruszeniem art. 764² § 1 k.c. W komentowanym wyroku przyjęto, że w przypadku rozważanego w nim wypowiedzenia powstaje obowiązek naprawienia szkody na zasadach ogólnych (art. 471 k.c.). Z tym twierdzeniem związane jest założenie, że zobowiązanie wygasło w wyniku wypowiedzenia. Sąd Najwyższy dokonał wyboru spośród dwóch głównych teoretycznych wariantów dotyczących skutków wadliwego wypowiedzenia umowy (według drugiego wariantu wadliwe wypowiedzenie nie wywoła założonych skutków).

Zdaniem glosatora, pogląd o braku założonego skutku wypowiedzenia, które nie odpowiada wymaganiom z art. 764² § 1 k.c., stanowi godną rozważenia alternatywę dla stanowiska przyjętego przez Sąd Najwyższy. Autor stwierdził, że dalsze istnienie więzi obligacyjnej, mimo dokonania wypowiedzenia, pozwala uwzględnić zasługujące na ochronę interesy agenta, a w konsekwencji prowadzi do odpowiedniego wyważenia interesów obu stron umowy agencyjnej.

E.S.

*

W postępowaniu sądowym, którego przedmiotem jest realizacja roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej, sąd ustala treść tej umowy na podstawie odpowiednich postanowień zawartych w umowie przedwstępnej. W razie potrzeby uzupełnia ich treść postanowieniami wynikającymi z przepisów dyspozytywnych, za-

sad współzycia społecznego lub ustalonych zwyczajów, dokonując wykładni umowy przedwstępnej zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 65 k.c. W wyniku tych zabiegów sądu orzeczenie zastępujące umowę przyrzeczoną może nie pokrywać się ściśle z treścią poszczególnych postanowień umowy przedwstępnej.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 414/07, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, nie publ.)

Glosa

Jarosława Wyrembaka, Ius Novum 2012, nr 3, s. 196

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zaaprobował zarówno samo rozstrzygnięcie, jak i uzasadnienie orzeczenia oraz uzupełnił je bogatym zestawieniem judykatury Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, wskazującej, że pogląd wyrażony w głosowanym wyroku wpisuje się w jednolitą linię orzecznictwa.

E.S.S.

*

Za szkodę wyrządzoną wykonaniem nieprawomocnego nakazu zapłaty zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, następnie uchylonego, wierzyciel nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c., chyba że złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji i jego popieranie było zachowaniem zawinionym

(uchwała z dnia 7 października 2009 r., III CZP 68/09, H. Pietrzkowski, M. Kocon, M. Sychowicz, OSNC 2010, nr 4, poz. 52; OSNC 2010, nr 4, poz. 52; BSN 2009, nr 10, s. 7; Wspólnota 2009, nr 43, s. 38; Rej. 2009, nr 11, s. 164; NPN 2009, nr 4, s. 126; MoP 2010, nr 7, s. 395)

Glosa

Jędrzeja M. Kondka, Państwo i Prawo 2012, nr 12, s. 119

Glosa ma charakter aprobujący.

Stanowisko Sądu Najwyższego w głosowanej uchwale zostało skoncentrowane na płynnym przejściu od przesłanki bezprawności do prze-

słanki winy. Sąd Najwyższy stwierdził, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie nieprawomocnego orzeczenia nie może być – co do zasady – uznane za bezpodstawne, gdyż ma umocowanie w przepisach kodeksu postępowania cywilnego. Może ono jednak rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli egzekucja została wszczęta w sposób zawiniony. Sąd Najwyższy przyjął zatem, że działanie wierzyciela nie jest w zasadzie bezprawne, ale może być zawinione i wówczas będzie ono prowadzić do powstania po jego stronie roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 415 k.c. W innym miejscu uzasadnienia Sąd Najwyższy zauważył jednak, że nie sposób orzekać o winie sprawcy, gdy nie można wcześniej orzec o bezprawności jego działania.

Komentowane orzeczenie omówili również w glosach: A. Jaworski (OSP 2010, nr 7–8, poz. 76) oraz M.G. Plebanek (Polski Proces Cywilny 2011, nr 1, s. 151).

M.W.

*

Spadkobiercom nie przysługuje swoboda wyboru pomiędzy działem spadku i innym zdarzeniem zmierzającym do zniesienia współuprawnienia prawa majątkowego wchodzącego w skład spadku. Nie ma swobody wyboru pomiędzy działem spadku a zniesieniem współwłasności.

(postanowienie z dnia 30 września 2009 r., V CSK 63/09, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, I. Koper, niepubl.)

Glosa

Jakuba Biernata, Przegląd Sądowy 2012, nr 11–12, s. 171

W ocenie autora, należy przychylić się do stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy, że likwidacja współwłasności, której źródłem jest wyłączenie dziedziczenie, może nastąpić przez zawarcie umowy o dział spadku, a nie umowy o zniesienie współwłasności. Glosator nie zaaprobował zapatrywania, że w omawianej sytuacji możliwe jest zawarcie umowy o zniesienie współwłasności. Ustalenia te nie wyłączają – jego

zdaniem – dopuszczalności zawierania przez zainteresowanych umów, na mocy których dochodzić będzie do rozporządzenia pomiędzy nimi udziałami w prawach majątkowych wchodzących w skład majątku spadkowego lub udziałami w spadku.

Glosator przyjął – wbrew stanowisku Sądu Najwyższego – że jeżeli współwłaściciele, których współwłasność wynika wyłącznie z dziedziczenia zawierają umowę likwidującą łączący ich stosunek współwłasności, to zawierają umowę o dział spadku (zwykle umowę o częściowy dział spadku). Podkreślił, że teza ta znajduje należyte oparcie w przepisach normujących zasady wykładni oświadczeń woli wchodzących w skład umów (art. 65 § 2 k.c.). Stwierdził, że konsekwencją podzielenia zapatrywania wyrażonego przez Sąd Najwyższy musiałoby być przyjęcie, iż każda umowa o zniesienie współwłasności zawarta w omawianej sytuacji byłaby wadliwa. Oznaczałoby to dopuszczalność dokonania czynności prawnej, która ze swej istoty nie mogłaby nigdy wywołać skutków prawnych. Zdaniem autora, dla rozwiązania takiego nie można znaleźć należytego oparcia normatywnego.

E.S.

*

1. W przypadku czynu niedozwolonego polegającego na pozabawieniu matki dziecka możliwości podjęcia ewentualnej decyzji o przerwaniu ciąży z powodu ciężkiego i nieodwracalnego uszkodzenia płodu art. 444 § 1 k.c. nie ma zastosowania. Obojgu rodzicom kalekiego dziecka przysługuje natomiast roszczenie odszkodowawcze na podstawie art. 415 k.c.

2. Prawo do planowania rodziny i wynikające z niego uprawnienie do legalnego przerwania ciąży w warunkach określonych w art. 4a ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży jest dobrem osobistym.

(wyrok z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 580/09, M. Bączyk, S. Dąbrowski, B. Ustjanicz, OSP 2011, nr 2, poz. 13)

Glosa

Darii Krzyżanowskiej, *Palestra* 2012, nr 11–12, s. 145

Glosa ma charakter krytyczny.

Opracowanie poświęcone zostało problemowi związku przyczynowego jako jednej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w sprawach *wrongful birth*. Autorka podkreśliła, że na gruncie takich spraw przyjęcie adekwatnego związku przyczynowego między zawinionym zachowaniem podmiotu świadczącego usługi zdrowotne a skutkiem w postaci przyjścia na świat upośledzonego dziecka wymaga wykazania, iż jego matka w przypadku posiadania wiedzy o defekcie albo nie zdecydowałaby się na poczęcie, albo poddałaby się zabiegowi aborcji. Oceniała krytycznie rezygnację przez Sąd Najwyższy z wymagania udowodnienia woli poddania się zabiegowi lub uznanie spełnienia przesłanki określonej w art. 361 § 1 k.c. w razie niewykazania lub wyraźnego zaprzeczenia zamiarowi skorzystania z uprawnienia przewidzianego w art. 4a ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Autorka zauważyła, że pozostawanie matki dziecka w ciąży bliźniaczej powinno wpływać na ustalenia w przedmiocie spełnienia przesłanki obowiązku naprawienia szkody określonej w art. 361 § 1 k.c. Przypomniła, że prawna dopuszczalność aborcji w przypadku defektywności jednego tylko płodu ciąży bliźniaczej uzależniona jest od oceny niebezpieczeństwa selektywnego zabiegu dla drugiego, zdrowego dziecka. W jej ocenie, w przypadku ustalenia niedopuszczalności aborcji selektywnej nie można mówić o istnieniu adekwatnego związku przyczynowego. Zarzuciła następnie niedokonanie w rozpoznawanej sprawie ustaleń co dopuszczalności przeprowadzenia zabiegu aborcji selektywnej.

Głosę aprobującą do wyroku sporządził M. Nesterowicz (OSP 2011, nr 2, poz. 13; także „Prawo medyczne. Komentarze i glosy do orzeczeń sądowych”, Warszawa 2012, s. 359), krytyczną zaś T. Justyński (PiP 2012, nr 3, s. 136).

M.P.

teza oficjalna

Roszczenie o zadośćuczynienie przewidziane w art. 19a ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.) w związku z art. 448 k.c. ma charakter samodzielny i niezależny od roszczenia z art. 445 § 1 k.c.

teza opublikowana w „Przeglądzie Sądowym”

Powyższy zarzut dotyczy wydania matce powódki przez lekarza rodzinnego trzech skierowań do przychodni specjalistycznej celem kontynuowania leczenia skoliozy, bez badania nieobecnej pacjentki. Trafnie w związku z tym Sąd Apelacyjny zauważył, że skierowania te nie musiały być poprzedzone badaniem, bo rozpoznanie skoliozy było znane i oczywista była też potrzeba kontynuowania tego długotrwałego, przewlekłego leczenia. Wiadomo też, że przychodnie specjalistyczne wymagają skierowania i w innej sytuacji przeprowadzenie „wstępnego badania” przez lekarza rodzinnego mogło być celowe i uzasadnione. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, postępowanie lekarza rodzinnego było racjonalne i życzliwe dla pacjentki. Nie mogło więc w sposób zawiniony naruszać jej praw i uzasadniać żądanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

(wyrok z dnia 22 września 2011 r., V CSK 401/10, I. Koper, L. Walentynowicz, K. Zawada, OSNC-ZD 2012, nr 3, poz. 51)

Glosa

Radość Tymińskiego, Przegląd Sądowy 2012, nr 11–12, s. 188

Glosator zgodził się z twierdzeniem Sądu Najwyższego, że powódka nadużyła swojego prawa do złożenia pozwu, stwierdził jednak, iż konstatacja ta nie wyczerpuje problemu. Zwrócił uwagę, że z jednej strony odrzucenie pozwu ze względu na nadużycie prawa jest wyłączne (art. 199 k.p.c.), z drugiej strony jednak trzeba mieć na względzie, iż tolerowanie tego typu pozwów może prowadzić do niekorzystnej for-

malizacji stosunków społecznych w dziedzinie ochrony zdrowia; lekarze, bojąc się pozwów i kilkuletnich procesów, będą poprzedzali wystawianie skierowań i zaświadczeń dokładnymi badaniami, co nie tylko zwiększy koszty opieki zdrowotnej, lecz przede wszystkim opóźni trafienie pacjenta do specjalisty.

W ocenie autora, nawet w obliczu ciężkiej sytuacji materialnej powódki nie można było zastosować art. 102 k.p.c., Sąd Najwyższy bowiem powinien mieć na względzie, oprócz ogólnej zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.), także konstrukcję przewidzianą w art. 103 § 1 k.p.c., która stwarza możliwość obciążenia kosztami nawet strony wygrywającej, jeżeli są one wywołane jej niesummiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem. Samo zamieszczenie art. 103 § 1 w przepisach regulujących postępowanie cywilne pozwala na odczytanie intencji prawodawcy, który wyraźnie dąży do ograniczenia pieniactwa sądowego. Z tego względu każdy sąd – w szczególności Sąd Najwyższy – powinien przy sprawach ewidentnych, takich jak niniejsza, podjąć działania, które zapobiegałyby nadużywaniu prawa do sądu.

Autor stwierdził, że za „niewłaściwe postępowanie”, o którym mowa w art. 103 § 1 k.p.c., trzeba również uznać nadużycie prawa do sądu.

E.S.

*

1. Zastrzeżenie umowne, uzależniające zgodę jednej ze stron na dokonanie czynności prawnej z osobą trzecią bez upoważnienia ustawowego, należy traktować jako zastrzeżenie warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Warunek taki osoby trzeciej nie wiąże.

2. Nie może powoływać się na art. 488 § 2 k.c. ten, który pierwszy swojego świadczenia nie spełnił.

(wyrok z dnia 12 października 2011 r., II CSK 29/11, J. Górowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2012, nr C, poz. 56; BSN 2011, nr 12, s. 10; MoP 2012, nr 10, s. 533; NPN 2011, nr 4, s. 109; Pr.Spótek 2012, nr 2, s. 6; Rej. 2012, nr 11, s. 176)

Glosa

Zbigniewa Kuniewicza, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 12, poz. 122

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Komentator wyraził zastrzeżenia do niektórych ocen Sądu Najwyższego, aprobując jednak rozstrzygnięcie zawarte w analizowanym wyroku. Nie zgodził się z poglądem, że członek zarządu powołany na czas nieoznaczony będzie pełnił swoją funkcję dopóty, dopóki nie spełni się jedna z przesłanek wygaśnięcia mandatu, o której mowa w art. 202 § 4 k.s.h. Za bezpodstawne uznał wyprowadzanie z art. 202 § 1 k.s.h. wniosku o możliwości bezterminowego powołania członka zarządu w przypadku, gdy umowa nie zawiera w tym względzie żadnych postanowień. Przychylił się natomiast do zapatrywania, zgodnie z którym na zarzut nieważności postępowania uzasadniony brakiem należytego umocowania pełnomocnika procesowego może powołać się jedynie strona, która z tego pełnomocnika korzysta, strona przeciwna może zaś powołać się na to uchybienie, jedynie wykazując, że miało ono wpływ na wynik procesu.

Odnosząc się do art. 63 k.c., komentator podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zważające jego zastosowanie do sytuacji, w której wymaganie zgody osoby trzeciej wynika z przepisu ustawowego, lub sytuacji, w której upoważnienie do wprowadzenia umownego wymogu zgody znajduje się w ustawie. Za mało przekonujące uznał jednak uzasadnienie tego poglądu oparte na wykładni systematycznej.

W dalszej części glosy autor poddał krytyce potraktowanie jako warunku w rozumieniu art. 89 k.c. uzależnienia w umowie dokonania czynności prawnej od zgody jednej ze stron umowy.

Glosy do wyroku opracowali również R. Kwaśnicki i P. Letolc (MoP 2012, nr 20, s. 3) oraz M. Borkowski (Lex nr 1043996).

M.P.

*

Jeżeli jeden z rodziców spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, dziedziczny, na podstawie

art. 932 § 4 k.c., w częściach równych rodzeństwo rodzone i przyrodnie spadkodawcy.

(uchwała z dnia 14 października 2011 r., III CZP 49/11, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, M. Machnij, OSNC 2012, nr 3, poz. 35; OSP 2012, nr 6, poz. 60; BSN 2011, nr 10, s. 4; Rej. 2011, nr 11, s. 129; NPN 2011, nr 3, s. 121; Rej. 2012, nr 3, s. 196)

Glosa

Macieja Rzewuskiego, Przegląd Sądowy 2012, nr 11–12, s. 178

Glosa ma charakter aprobujący.

Podzielając stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w omawianej uchwale, glosator podjął próbę wskazania dalszej argumentacji wzmacniającej przyjęte zapatrywanie.

Po pierwsze, pod rządami przepisów art. 932 § 2 i art. 933 k.c. sprzed nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 r., przedstawiciele doktryny praktycznie pozostawali zgodni co do potrzeby równego traktowania rodzeństwa spadkodawcy, zarówno rodzzonego, jak i przyrodniego. Zgodność w doktrynie w analizowanej materii to argument, który – zdaniem autora – przemawia na rzecz poglądu zaprezentowanego przez Sąd Najwyższy.

Po drugie, nie sposób pomijać wykładni językowej art. 932 § 4 i § 5 zdanie drugie k.c. W ramach wskazanej regulacji prawnej brak ustawowego rozróżnienia rodzeństwa na przyrodnie i rodzone. Glosator stwierdził, że fakt ten, w zestawieniu z zasadą racjonalności polskiego prawodawcy oraz regułą *lege nondistinguente nec nostrum est distinguere*, stanowi asumpt do uznania konieczności równego traktowania rodzeństwa spadkodawcy.

Po trzecie, za koncepcją przedstawioną przez Sąd Najwyższy przemawiają nie tylko wyniki wykładni historycznej i językowej powołanej regulacji prawnej, ale także efekt wykładni funkcjonalnej przepisu art. 932 § 4 i 5 k.c.

Głosę do komentowanej uchwały napisała także A. Sylwestrzak (OSP 2012, nr 6, poz. 60).

E.S.

Skuteczność czynności notarialnej przyjęcia na przechowanie pieniędzy albo papierów wartościowych (art. 79 pkt 6 i art. 108 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.) nie zależy od spisania przez notariusza protokołu z przyjęcia na przechowanie.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CSK 341/11, K. Strzelczyk, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek, OSNC 2012, nr 8, poz. 93; BSN 2012, nr 3, s. 13; Rej. 2012, nr 4, s. 167; MoP 2012, nr 18, s. 988; NPN 2012, nr 2, s. 182; Rej. 2012, nr 9, s. 178)

Glosa

Andrzeja J. Szeredy, Rejent 2012, nr 11, s. 143

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor zakwestionował stanowisko Sądu Najwyższego, że przyjęcie przez notariusza na przechowanie oraz sporządzenie protokołu stanowią dwie osobne czynności notarialne. Protokół jest nie tylko pokwitowaniem, lecz zawiera także istotne oświadczenie osoby składającej środki pieniężne lub papiery wartościowe, określające przede wszystkim warunki ich wydania. Przyjęcie oświadczeń w tym zakresie i spisanie ich w protokole stanowi, w opinii autora, konieczny element skutecznego dokonania czynności przyjęcia na przechowanie. Depozyt jest przy tym, jego zdaniem, pojęciem szerszym od samego przyjęcia przez notariusza wpłaty na rachunek bankowy.

Jak stwierdził glosator, pogląd Sądu Najwyższego opiera się na błędnym uznaniu za czynność notarialną samej wpłaty deponowanych środków na rachunek bankowy, zdarzenie to bowiem jest wyłącznie czynnością faktyczną; co więcej, dokonywaną bez udziału notariusza. Czynność notarialna przyjęcia na przechowanie jest złożona z kilku faz, które nie stanowią jednak osobnych czynności notarialnych.

Autor za nietrafny uznał także pogląd Sądu Najwyższego, że data przyjęcia pieniędzy lub papierów wartościowych może poprzedzać datę sporządzenia protokołu. Jednocześnie konieczne jest jednak, by przed jego spisaniem przekazywane środki wpłynęły na rachunek notariusza.

Zdaniem autora, Sąd Najwyższy nieprawidłowo przyjął także, że protokół sporządzany przez notariusza powinien obejmować datę przy-

jęcia depozytu, podczas gdy regulujący tę kwestię art. 108 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie wymaga wskazania daty przyjęcia pieniędzy lub dokumentów. Obie daty nie muszą się pokrywać, w pewnych bowiem wypadkach, w chwili przyjęcia na przechowanie nie będą spełnione inne przesłanki skutecznego przyjęcia w depozyt. Dopiero przy ich łącznym wystąpieniu notariusz, zdaniem autora, sporządzi protokół będący „protokołem przyjęcia depozytu”, nie zaś „protokołem z przyjęcia depozytu”.

M.G.

*

Wzorzec należytej staranności zawodowej adwokata (art. 355 § 2 k.c.) obejmuje jego profesjonalizm w sprawach, których prowadzenia się podejmuje. Staranność zawodowa adwokata może być uznana za niemieszczącą się w tym wzorcu tylko wtedy, gdy sporządzona przez niego opinia lub sposób postępowania w sprawie są oczywiście sprzeczne z przepisami mającymi zastosowanie albo z powszechnie aprobowanymi poglądami doktryny lub ustalonym orzecznictwem, znanym przed podjęciem czynności.

(wyrok z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 330/11, G. Misiurek, W. Katner, H. Wrzeszcz, OSNC 2012, nr 9, poz. 109; OSP 2012, nr 12, poz. 123)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 12, poz. 123

Glosa ma charakter aprobujący.

Odnosząc się do działań pozwanej w imieniu jej mocodawcy, glosator przyznał, że w doktrynie rysują się wątpliwości dotyczące dopuszczalności i skutków zastrzeżenia w deklaracji wekslowej, iż jedynie pierwszy wekslobiorca będzie uprawniony do uzupełnienia weksla *in blanco*. Stwierdził, że nie można wywodzić zastrzeżenia *pactum de non ceden-do* z samego faktu, iż deklaracja wekslowa odnosi się do pierwszego uprawnionego. Z tego faktu, w ocenie komentatora, nie można również wywodzić zakazu przeniesienia na osobę trzecią wraz z wekslem *in*

blanco prawa do jego uzupełniania. Dodał, że jeżeli weksel *in blanco* był ważnie wystawiony i zawarto do niego ważną deklarację wekslową, to nie ma możliwości przypisywania takiej deklaracji skutków poręczenia cywilnego. Uznał, że przy wyborze taktyki procesowej można przyjąć koncepcję opartą na konwersji na poręczenie prawa cywilnego jedynie w razie opowiedzenia się za nieważnością weksla. W takiej jednak sytuacji jakiegokolwiek wypełnienie weksla jest nieprawidłowe.

Autor sprzeciwił się następnie ostremu zarysowywaniu granicy między zobowiązaniami rezultatu i starannego działania. Jako bardziej przekonujące ocenił umieszczenie braku należytej staranności wśród przesłanek, które dla powstania odpowiedzialności muszą wystąpić obok niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, nie zaś w ramach jego niewykonania. Podniósł, że poziom ochrony interesów klienta musi być oceniany według kryteriów obiektywnych i zewnętrznych, bez uwzględniania okoliczności leżących po stronie pełnomocnika procesowego.

W końcowej części glosy autor zaaprobował i uzupełnił uwagi Sądu Najwyższego odnoszące się do specjalizacji prawników w poszczególnych dziedzinach prawa.

Orzeczenie zostało odnotowane także przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2012, nr 7–8, s. 174).

M.P.

*

teza oficjalna

Odszkodowaniu podlega nie tylko szkoda bezpośrednia, lecz także tzw. szkoda pośrednia, jeżeli pozostaje w normalnym związku przyczynowym z bezprawnym zachowaniem sprawcy (art. 361 § 1 k.c.).

teza opublikowana w „Monitorze Prawa Handlowego”

Z żądaniem naprawienia szkody może wystąpić jedynie ten, przeciwko komu skierowane było działanie sprawcy.

(wyrok z dnia 22 czerwca 2012 r., V CSK 282/11, B. Myszka, A. Owczarek, H. Wrzeszcz, niepubl.)

Komentarz

Bogusława Lackorońskiego, Monitor Prawa Handlowego 2012, nr 4, s. 44.

Komentarz ma charakter aprobujący.

Komentator podkreślił istotność orzeczenia dla problematyki odpowiedzialności odszkodowawczej *ex delicto*. Za interesujące uznał zawarte w wyroku stanowisko w kwestii prawa handlowego dotyczącej wpływu braku możliwości faktycznego dysponowania przedmiotem wkładu niepieniężnego na możliwość jego wniesienia do spółki.

O.M.P.

Komentarz

Marcina Tofela, Monitor Prawa Handlowego 2012, nr 4, s. 45.

Komentarz ma charakter krytyczny.

Komentator wskazał, że – w jego ocenie – wątpliwości budzi stanowisko co do możliwości faktycznego dysponowania przedmiotem wkładu niepieniężnego na możliwość jego wniesienia do spółki. W jego opinii, wątpliwości budzi przede wszystkim fakt, że Sąd Najwyższy powołał się jedynie na art. 263 § 2 pkt 3 k.s.h., pomijając w tym zakresie treść art. 158 § 3 k.s.h. Zdaniem komentatora, to właśnie art. 158 § 3 k.s.h. powinien stanowić podstawę prawną rozstrzygnięcia spornej kwestii.

O.M.P.

*

Istnienie zastrzeżenia w ustawie jednoznacznego obowiązku wydania innej ustawy może być ocenione przez sąd z zastosowaniem niezbędnych rodzajów wykładni.

(wyrok z dnia 29 czerwca 2012 r., I CSK 547/11, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek, OSP 2012, nr 12, poz. 121)

Glosa

Zbigniewa Radwańskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 12, poz. 121

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator przychylił się w znacznym stopniu do dokonanej przez Sąd Najwyższy interpretacji art. 7 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju, odmawiając przy tym trafności zastosowaniu art. 417 k.c. Podzielił stanowisko, że art. 7 ustawy nie stanowi samoistnej podstawy prawnej przyznania świadczenia, a odrębne przepisy, do których odsyła, powinny być wydane w formie ustawy i określać podmiot zobowiązany do wypłaty rekompensat oraz inne niezbędne elementy. Zaaprobował również pogląd, zgodnie z którym przewidziana w powołanym przepisie rekompensata powinna przybrać postać pieniężną. Zauważył następnie, że obowiązujący system prawny nie zawiera ustawy odpowiadającej takim wymaganiom merytorycznym. Nie zgodził się jednak z poszukiwaniem przez Sąd Najwyższy podstawy prawnej uzasadnienia „rekompensaty” w ogólnych postanowieniach art. 417 k.c. Wskazał, że akceptacja takiego zapatrywania wymagałaby rezygnacji z postulatu, aby przepisy prawne wyznaczające obowiązek „rekompensaty” za zaniechanie legislacyjne musiały zawierać minimalną treść, a wystarczyłby tylko przepis ogólnie nakazujący obowiązek „rekompensaty”. Dodał, że rozumowanie to byłoby sprzeczne z Konstytucją, a w szczególności z zasadą podziału władz, gdyż oznaczałoby przyznanie sądom kompetencji prawodawczych. Podniósł, że funkcji określenia wszystkich niezbędnych dla rekompensaty „elementów” nie mogą pełnić przepisy ogólne.

Dalszą część opracowania glosator poświęcił analizie kwestii, czy art. 7 ustawy w ogóle wyraża obowiązek wydania odrębnych przepisów o rekompensacie. Oceniał krytycznie stanowisko Sądu Najwyższego, że dla ustalenia obowiązku wydania ustawy należy stosować ogólne reguły wykładni. Stwierdził również, że nawet akceptacja krytykowanego poglądu nie prowadziłaby do uznania za trafne rozstrzygnięcia zawartego w komentowanym orzeczeniu. Zauważył, że w art. 7 ustawy nie użyto zwrotu wskazującego na dyrektywalny charakter tego przepisu, poprze-

stając na stwierdzeniu, że zapłatę rekompensat w określi w przyszłości odrębna ustawa, bez wskazania ani jej treści, ani czasu wydania. Nie zarzucając ostatecznie Sądowi Najwyższego samego zastosowania reguł wykładni funkcjonalnej, komentator wyraził zastrzeżenia do nieprzedstawienia okoliczności przemawiających za jej skutecznością.

W konkluzji autor uznał, że użyty w art. 7 ustawy zwrot, iż roszczenia byłych właścicieli lub ich spadkobierców zaspokojone zostaną na podstawie odrębnych przepisów, stanowi wyraz określonej deklaracji politycznej dotyczącej zaspokojenia tych roszczeń w przyszłości bliżej nieoznaczonej. Wywiódł z niego ponadto, że obowiązujący system prawny nie zawiera norm stwarzających podstawę do świadczenia rekompensat.

M.P.

prawo cywilne procesowe

W skład kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony nie wchodzi koszty przejazdu do sądu pełnomocnika będącego adwokatem (art. 98 § 3 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 8 kwietnia 2011 r., II CZ 137/10, H. Pietrzkowski, W. Katner, M. Romańska, OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 71; BSN 2011, nr 6, s. 11)

Glosa

Jerzego P. Naworskiego, *Palestra* 2012, nr 11–12, s. 151

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator zauważył, że interpretacja prawa procesowego powinna być przede wszystkim literalna. Stwierdził, że ustawodawca nie sprecyzował rodzaju i zakresu wydatków adwokata podlegających zwrotowi w razie wygrania sprawy przez stronę, którą reprezentuje. Wskazał, że koszty związane z przejazdem adwokata na rozprawę stanowią jego wydatek. Wbrew stanowisku Sądu Najwyższego uznał, że nie ma podstaw rozumowanie wykluczające *a priori* spośród wydatków ad-

wokata niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony koszty przejazdu do sądu tylko z tego tylko powodu, że art. 98 § 2 k.p.c. zalicza do nich koszty przejazdu do sądu nieprofesjonalnego pełnomocnika. Podniósł, że koszty przejazdu do sądu mieszczą się w kategorii składników kosztów określonych jako „wydatki jednego adwokata” w art. 98 § 3 k.p.c. Nie podzielił poglądu uzależniającego wejście kosztów przejazdów pełnomocnika do sądu w skład kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony od wybranego przez stronę sposobu reprezentacji. Nie zgodził się również z zapatrywaniem, że wydatek adwokata w postaci kosztów dojazdu do sądu mieści się w wynagrodzeniu wyznaczonym w taryfie adwokackiej. W konkluzji przyjął, że wydatkiem adwokata, o którym mowa w art. 98 § 3 k.p.c., jest także podróż, a konkretnie koszty z nią związane, poniesione przez pełnomocnika w celu wzięcia udziału w rozprawie, przy czym podróż ta nie musi odbywać się przy wykorzystaniu najtańszego środka transportu.

M.P.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 5 k.c., art. 698 k.c.

Do wypowiedzenia umowy dzierżawy może mieć zastosowanie art. 5 k.c.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11, D. Zawistowski, J. Górowski, M. Kocon)

*

art. 76 k.c., art. 60 k.c., art. 65 k.c.

Brak w pisemnej umowie między przedsiębiorstwem zastrzeżenia skutku prawnego niezachowania pisemnej formy przedłużenia tej umowy (art. 76 zdanie drugie k.c.) nie wyłącza możliwości przyjęcia, że po zakończeniu stosunku umownego strony ujawniły swoim zachowaniem się dostatecznie wolę kontynuowania stosunku umownego (art. 60 i 65 § 2 k.c.).

(wyrok z dnia 20 stycznia 2012 r., I CSK 373/11, J. Górowski, M. Bączyk, M. Romańska)

*

art. 78 k.c.

Podpisanie jako całości integralnego pod względem treści dokumentu składającego się z kilku elementów (np. umowy zasadniczej

i załączników) oznacza zachowanie formy pisemnej zawartego w tym dokumencie oświadczenia woli (art. 78 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 20 stycznia 2012 r., I CSK 373/11, J. Górowski, M. Bączyk, M. Romańska)

*

art. 118 k.c., art. 554 k.c.

Roszczenia o odsetki za opóźnienie przedawniają się w terminie trzyletnim ustanowionym w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie nie może się jednak przedawnić później niż roszczenie główne, chyba że przed upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego nastąpiło przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczenia o odsetki za opóźnienie lub wygaśnięcie roszczenia głównego.

(wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., I CNP 22/11, H. Wrzeszcz, J. Frąckowiak, K. Zawada)

*

art. 123 k.c.

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, D. Zawistowski, J. Górowski, M. Kocon)

*

art. 211 k.c.

Konflikt osobisty między współwłaścicielami lokalu użytkowego nie stanowi samodzielnej przesłanki uzasadniającej zniesienie

współwłasności przez ustanowienie odrębnej własności lokali użytkowych.

(postanowienie z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 358/11, H. Wrzeszcz, J. Frąckowiak, K. Zawada)

*

art. 222 k.c., art. 121 k.c.

Przepis art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz.U. Nr 17, poz. 71) nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczeń windykacyjnych.

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 144/11, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote)

*

art. 224 k.c., art. 225 k.c., art. 226 k.c.

Byłemu właścicielowi nie przysługują wobec posiadacza, który nabył własność nieruchomości przez zasiedzenie, roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/11, D. Zawistowski, J. Górski, M. Kocon)

*

art. 410 k.c.

Nie podlega zwrotowi świadczenie spełnione przez mężczyznę, który uznał dziecko, przeznaczone na jego utrzymanie i wychowanie do czasu unieważnienia uznania.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 91/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper)

art. 442 k.c.

Artykuł 442 § 2 k.c. miał zastosowanie także w wypadku wyrządzenia szkody czynem karalnym, który odpowiadał treściowo przestępstwu.

(wyrok z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 157/11, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote)

*

art. 445 k.c.

Postulat judykatury kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi w innych sprawach, pozwalający ocenić, czy jest ono odpowiednie, jest trafny, jeżeli daje się pogodzić z zasadą indywidualizacji okoliczności określających rozmiar krzywdy w odniesieniu do konkretnego poszkodowanego.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CSK 221/11, K. Strzelczyk, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek)

*

art. 662 k.c.

Strony mogą w umowie najmu zmodyfikować zakres ich obowiązków określony w art. 662 k.c.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 283/11, D. Zawistowski, J. Górowski, M. Kocon)

*

art. 709¹⁵ k.c.

Przewidziana w art. 709¹⁵ k.c. odpowiedzialność korzystającego wobec finansującego ma charakter kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej.

(wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 176/11, H. Wrzeszcz, J. Frąckowiak, K. Zawada)

art. 92 k.p.c.

Treść pełnomocnictwa odzwierciedla jego rzeczywisty zakres, bez względu na to, kiedy zostało złożone i do jakiego pisma procesowego zostało dołączone.

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2011 r., II CZ 137/11, G. Misiurek, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski)

*

art. 100 k.p.c.

Użyte w art. 100 k.p.c. pojęcie „uwzględnienia żądań” nie ogranicza się wyłącznie do uwzględnienia roszczenia głównego określonego wartością przedmiotu sporu, ale obejmuje także ocenę żądania zasądzenia odsetek.

(postanowienie z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CZ 119/11, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek, K. Strzelczyk)

*

art. 403 k.p.c., art. 407 k.p.c.

Termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na twierdzeniu o wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych biegnie od dnia, w którym strona w sposób wiarygodny dowiedziała się o ich istnieniu i mogła ocenić ich prawdopodobny wpływ na wynik sprawy.

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2012 r., II CZ 147/11, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote)

*

art. 424¹ k.p.c.

Dokonanie przez sąd powszechny wykładni przepisów prawa, która odbiega od wykładni przyjętej w uchwale składu siedmiu Sądu Najwyższego i późniejszym jednolitym orzecznictwie, bez odniesienia się do argumentów leżących u podstaw tej uchwały,

stanowi kwalifikowane naruszenie prawa, warunkujące stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

(wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., I CNP 22/11, H. Wrzeszcz, J. Frąckowiak, K. Zawada)

*

art. 424⁴ k.p.c.

Podstawą skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia mogą być zarzuty dotyczące naruszenia przepisów normujących postępowanie dowodowe, których stosowanie wywiera wpływ na ustalenie faktów, z wyjątkiem tych, które odnoszą się do oceny dowodów. Chodzi przy tym o uchybienia procesowe, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem.

(wyrok z dnia 25 stycznia 2012 r., V CNP 14/11, L. Walentyłowicz, B. Myszka, D. Zawistowski)

*

art. 518¹ k.p.c.

W razie wniesienia skargi na wpis referendarza sądowego w księdze wieczystej (art. 518¹ § 3 k.p.c.), sąd wieczystoksięgowy może rozpoznać sprawę także przed doręczeniem jej odpisu uczestnikom postępowania.

(postanowienie z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 250/11, D. Dończyk, W. Katner, K. Pietrzykowski)

*

art. 519¹ k.p.c.

W sprawie o ustanowienie zarządu i zarządcy nad nieruchomością objętą współwłasnością skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 25 stycznia 2012 r., V CZ 97/11, L. Walentyłowicz, B. Myszka, D. Zawistowski)

art. 930 k.p.c.

Złożenie przez komornika wniosku o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji z nieruchomości nie stanowi przeszkody (art. 930 § 3 k.p.c.) do wpisu hipoteki umownej na tej nieruchomości na wniosek złożony wcześniej niż wniosek komornika.

(postanowienie z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CSK 218/11, K. Strzelczyk, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek)

*

art. 73 u.k.s.w.

W sprawie z powództwa wierzyciela hipotecznego przeciwko dłużnikowi hipotecznemu niebędącemu dłużnikiem osobistym o zapłatę wierzytelności hipotecznej dłużnikowi temu przysługują zarzuty określone w art. 73 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147 ze zm.).

(wyrok z dnia 25 stycznia 2012 r., V CSK 40/11, L. Walentynowicz, B. Mysza, D. Zawistowski)

*

art. 128 Pr.u.n.

Wyrok orzekający bezskuteczność czynności prawnej (art. 128 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) ma charakter deklaracyjny.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 273/11, D. Zawistowski, J. Górski, M. Kocon)

*

art. 12 Pr.pras., art. 321 k.p.c.

Wnioskowany z pozwie tekst przeprosin może być skorygowany przez sąd przez dostosowanie go do treści żądania pozwu.

(wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 133/11, H. Wrzeszcz, J. Frąckowiak, K. Zawada)

art. 16 Pr.weksl.

Niewykazanie przez powoda uprawnienia do działania w imieniu indosantów osób podpisanych na wekslu nie podważa domniemania legitymacji formalnej powoda jako posiadacza weksła (art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282).

(wyrok z dnia 20 stycznia 2012 r., I CSK 288/11, J. Górowski, M. Bączyk, M. Romańska)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2013, NR 2

W razie przyłączenia się kolejnego wierzyciela do postępowania egzekucyjnego obejmującego egzekucję z nieruchomości (art. 927 k.p.c.), komornik pobiera – niezależnie od liczby egzekwujących wierzycieli – jedną opłatę stosunkową określoną w art. 49 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376), obliczoną od kwoty wyegzekwowanego świadczenia, nie wyższej niż suma świadczeń egzekwowanych na rzecz wierzycieli prowadzących egzekucję.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 27/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 12)

*

Zgodnie z art. 767³ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381), skarga na czynności komornika, od której nie uiszczono należnej opłaty, podlegała odrzuceniu, chyba że sąd uznał, iż zachodziła przyczyna podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 32/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 13)

Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 33/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 14)

*

W sprawie o wydanie zaświadczenia wykonawcy testamentu (art. 665 k.p.c.) sąd bada istnienie testamentu i jego ważność ze względu na formę.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 34/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 15)

*

Artykuł 823 k.p.c. ma zastosowanie także do egzekucji świadczeń alimentacyjnych prowadzonej z nieruchomości.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 38/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 16)

*

Roszczenie o zapłatę kary umownej na wypadek zwłoki lub opóźnienia nie przysługuje stronie odstępującej od umowy wzajemnej, jeżeli w umowie zastrzeżono również taką karę w związku z odstąpieniem od umowy.

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 39/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 17)

*

Utrata możliwości kierowania przez zarząd kadłubowy działalnością osoby prawnej lub reprezentowania jej na zewnątrz uzasadnia ustanowienie kuratora dla tej osoby (art. 42 § 1 k.c.).

(uchwała z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 40/12, J. Gudowski, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2013, nr 2, poz. 18)

Jeżeli wierzytelność wynikająca ze stosunku podstawowego wobec zobowiązania wekslowego podlega zabezpieczeniu rzeczowemu, potrzeba ochrony wynikającej z przepisów o skardze pauliańskiej (art. 527–534 k.c.) jest zbędna zarówno w odniesieniu do tej wierzytelności, jak i wierzytelności wekslowej.

(wyrok z dnia 11 maja 2012 r., II CSK 548/11, K. Zawada, A. Owczarek, M. Romańska, OSNC 2013, nr 2, poz. 19)

*

W umowie poręczenia udzielonego przez bank można ograniczyć odpowiedzialność poręczyciela do procentowo ujętego długu głównego i odpowiednio oznaczyć część tego długu objętą i nieobjętą poręczeniem.

(wyrok z dnia 18 maja 2012 r., IV CSK 451/11, K. Strzelczyk, M. Bączyk, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 2, poz. 20)

*

Prawomocny wyrok uwzględniający powództwo wierzyciela przeciwko dłużnikowi i osobie trzeciej na podstawie art. 527 k.c. – także łącznie z tytułem wykonawczym wydanym na rzecz wierzyciela przeciwko dłużnikowi – nie stanowi podstawy wpisu hipoteki przymusowej (art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) na nieruchomości osoby trzeciej nabytej przez nią w wyniku czynności uznanej za bezskuteczną.

(postanowienie z dnia 18 maja 2012 r., IV CSK 560/11, K. Strzelczyk, M. Bączyk, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 2, poz. 21)

*

Przez wydanie wyroku w rozumieniu art. 618 § 2 zdanie trzecie k.p.c. należy rozumieć także wydanie nakazu zapłaty.

(wyrok z dnia 18 maja 2012 r., IV CSK 565/11, K. Strzelczyk, M. Bączyk, G. Misiurek, OSNC 2013, nr 2, poz. 22)

Skutki nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji powinny być, jeżeli to możliwe, naprawione przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu sprawy na skutek apelacji.

(wyrok z dnia 23 maja 2012 r., III CSK 274/11, J. Gudowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek, OSNC 2013, nr 2, poz. 23)

*

Splata przez spółkę na rzecz małżonka wspólnika i prezesa zarządu, w okresie wskazanym w art. 128 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, ze zm.) pożyczki zaciągniętej wcześniej jest czynnością prawną odpłatną w rozumieniu tego przepisu.

(wyrok z dnia 24 maja 2012 r., II CSK 546/11, M. Romańska, I. Gromska-Szuster, W. Katner, OSNC 2013, nr 2, poz. 24)

*

Prawomocne postanowienie wydane w sprawie o zasiedzenie nieruchomości nie ma powagi rzeczy osądzonej w sprawie o zasiedzenie tej nieruchomości przez inną osobę, jeżeli terminy zasiedzenia w obu sprawach nie zachodzą na siebie.

(postanowienie z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 475/11, J. Górski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2013, nr 2, poz. 25)

*

Szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że właściciel będzie musiał znosić dopuszczalne na obszarze ograniczonego użytkowania immisje.

(wyrok z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, J. Górski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2013, nr 2, poz. 26)

Do pełnomocnictwa udzielonego na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2012 r., II CSK 217/11, H. Pietrkowski, J. Frąckowiak, A. Kozłowska, OSNC 2013, nr 2, poz. 27)

INFORMACJE

W dniu 11 grudnia sędzia Sądu Najwyższego Mirosław Bączyk brał udział w seminarium zorganizowanym w Warszawie przez Instytut Szkoleń Prawa Bankowego i „Monitor Prawa Bankowego”, poświęconym zagadnieniom odpowiedzialności odszkodowawczej banku w prawie polskim. Przedstawił referat pt. *Tendencje w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej banku w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego*.

*

W dniu 21 grudnia odbyło się uroczyste, wigilijne spotkanie sędziów Izby Cywilnej, sędziów delegowanych do Izby, członków Biura Studiów i Analiz, asystentów, pracowników sekretariatów oraz pracowników obsługi. Gospodarzem spotkania był Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński, który na wstępie – z nutą zadumy – przypomniał Osobę Stanisława Rudnickiego, byłego Prezesa Sądu Najwyższego, który zmarł w dniu 15 lutego ubiegającego roku. Następnie w ciepłym wystąpieniu podziękował wszystkim za ofiarną pracę w mijającym roku oraz złożył najlepsze życzenia spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku. Specjalne życzenia złożył zebrany Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski, również dziękując za wyteżoną pracę Izby i osiągnięte wyniki oraz zapraszając na spotkanie noworoczne w dniu 17 stycznia 2013 r.

Potem zgromadzeni podzielili się opłatkiem i złożyli sobie serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne.

SKŁAD OSOBOWY IZBY CYWILNEJ W 2012 ROKU

Sędziowie Sądu Najwyższego

Stanisław Dąbrowski (Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego), Tadeusz Ereciński (Prezes Sądu Najwyższego), Mirosław Bączyk, Teresa Bielska-Sobkowicz, Dariusz Dończyk, Józef Frąckowiak, Jan Górowski, Antoni Górski, Irena Gromska-Szuster, Jacek Gudowski (przewodniczący Wydziału III), Wojciech Katner, Marian Kocon, Iwona Koper, Anna Kozłowska, Zbigniew Kwaśniewski, Grzegorz Misiurek, Barbara Myszka, Anna Owczarek, Henryk Pietrkowski (przewodniczący Wydziału II), Krzysztof Pietrzykowski, Marta Romańska, Krzysztof Strzelczyk, Maria Szulc, Katarzyna Tyczka-Rote, Bogumiła Ustjanicz, Lech Walentynowicz (przewodniczący Wydziału V), Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący Wydziału I), Hubert Wrzeszcz, Mirosława Wysocka (przewodnicząca Wydziału IV), Kazimierz Zawada, Dariusz Zawistowski

Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej

Tadeusz Ereciński

Kierownik Sekretariatu Izby

Joanna Krajewska

sekretarz Prezesa

Katarzyna Piskorz

Wydział I

Przewodniczący Wydziału

Tadeusz Wiśniewski

Kierownik Sekretariatu Wydziału

Anna Leszczyńska

starsi inspektorzy sądowi

Beata Rogalska

Ewa Krentzel

Justyna Kosińska

Wydział II

Przewodniczący Wydziału

Henryk Pietrkowski

Kierownik Sekretariatu Wydziału

Grażyna Banaszewska

starsi inspektorzy sądowi

Anna Wasiak

Maryla Czajkowska

Anna Banasiuk

Wydział III Problemowy

Przewodniczący Wydziału

Jacek Gudowski

Kierownik Sekretariatu Wydziału

Bożena Nowicka

starsi inspektorzy sądowi

Iwona Budzik

Bożena Kowalska

Katarzyna Bartczak

Wydział IV

Przewodnicząca Wydziału

Mirosława Wysocka

Kierownik Sekretariatu Wydziału

Anna Grabowska

starsi inspektorzy sądowi

Izabela Czapowska

Bogumiła Gruszka

Hanna Kamińska

Katarzyna Juskowiak

Wydział V

Przewodniczący Wydziału

Lech Walentynowicz

Kierownik Sekretariatu Wydziału

Jadwiga Sawczenko

starsi inspektorzy sądowi

Izabella Janke

Piotr Malczewski

Ewa Zawisza

asystenci specjaliści ds. orzecznictwa

członkowie Biura Studiów i Analiz

skierowani do wykonywania zadań w Izbie Cywilnej

Paweł Grzegorzcyk

Bernard Łukańko

Konrad Osajda

Piotr Ryłski

Karol Weitz

Tadeusz Zembrzuski

główny specjalista

Grzegorz Jędrejek

starszy specjalista

Paweł Suski

asystent specjalista ds. orzecznictwa

Elżbieta Stan-Stanik

asystenci sędziego

Robert Belczącki

Joanna Buchalska

Radosław Cebeliński

Eryk Chowaniec-Sieniawski

Mateusz Grochowski

Przemysław Gumiński

Magdalena Lenik

Maciej Machowski

Radosław Nowaczewski

Olga Maria Piaskowska

Paweł Popardowski

Małgorzata Sekuła-Lelono

Elżbieta Szczepanowska

Arkadiusz Turczyn

Michał Warciński

Łukasz Węgrzynowski

Magdalena Wróbel

Stanisław J. Zabłocki

Andrzej Zielony

maszynistki

Danuta Błasiak

Elżbieta Strawińska

Justyna Zych

woźne

Leonarda Kurowska
Halina Krysiak
Maria Kryszkiewicz
Agnieszka Łuniewska
Maria Regulska

sędziowie sądów powszechnych delegowani w 2012 r. do orzekania w Sądzie Najwyższym, w Izbie Cywilnej

Andrzej Niedużak
sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (1 czerwca–31 sierpnia 2012 r.)

Władysław Pawlak
sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie (1 września–30 listopada 2012 r.)

sędziowie sądów powszechnych delegowani w 2012 r. do pełnienia funkcji asystenta sędziego Sądu Najwyższego

Jarosław Dłużniewski
sędzia Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej

Katarzyna Gajda-Roszczyńska
sędzia Sądu Rejonowego dla Krakowa–Krowodrzy w Krakowie

Od lewej – **I rząd:** H. Pietrzykowski, L. Walentynowicz, J. Gudowski, S. Dąbrowski, T. Ereciński, M. Wysocka, T. Wiśniewski; **II rząd:** K. Pietrzykowski, I. Koper, M. Romariska, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, I. Gromska-Szuster, A. Kozłowska, K. Tyczka-Rote, M. Szulc, A. Owczarek; **III rząd:** Z. Kwaśniewski, J. Frąckowiak, W. Katner, B. Mysza, B. Ustjanicz, J. Górski, D. Dończyk, M. Bączyk; **IV rząd:** H. Wrzeszcz, K. Strzelczyk, M. Kocou, K. Zawada, G. Misiurek, D. Zawistowski

Dane statystyczne – grudzień 2012

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		Inny sposób
1.	CK	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
2.	CSK	1473	230	262	–	21	7	19	–	185	30	1441
3.	CZP, w tym:	26	10	16	9	–	–	–	–	–	7	20
	art. 390 k.p.c.	20	9	16	9	–	–	–	–	–	7	13
	skład 7-miu	6	1	–	–	–	–	–	–	–	–	7
	pełny skład	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4.	CZ	223	33	71	–	40	5	16	–	–	10	185
5.	CO, w tym:	7	30	24	–	–	–	–	–	–	24	13
	art. 401 k.p.c.	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	art. 45, 48 k.p.c.	6	30	24	–	–	–	–	–	–	24	12
6.	CSP	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7.	CNP	128	35	32	–	1	–	–	2	13	16	131
8.	CA	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9.	CN	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
10.	Razem	1857	338	405	9	62	12	35	2	198	87	1790

Dane statystyczne – rok 2012

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		Inny sposób
1.	CK	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
2.	CSK	1488	3146	3193	-	288	31	374	-	2047	453	1441
3.	CZP, w tym:	20	110	110	75	-	-	-	-	-	35	20
	art. 390 k.p.c.	12	101	100	67	-	-	-	-	-	33	13
	skład 7-miu	8	9	10	8	-	-	-	-	-	2	7
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	250	825	890	-	461	82	158	-	-	189	185
5.	CO, w tym:	3	430	420	-	34	-	-	-	-	386	13
	art. 401 k.p.c.	-	7	6	-	-	-	-	-	-	6	1
	art. 45, 48 k.p.c.	3	423	414	-	34	-	-	-	-	380	12
6.	CSP	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	-
7.	CNP	140	350	359	-	13	-	-	11	110	225	131
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
10.	Razem	1901	4866	4977	75	796	113	532	11	2157	1293	1790

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	13
Glosy	25
Orzeczenia nie publikowane	42
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2013, nr 2	50
Informacje	55
Skład osobowy Izby Cywilnej w 2012 r.	56
Dane statystyczne	62